

אדמו"ר; ולאחרי ארבעים שנה מאז הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר יש
כבר גם "לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁶;

כעת צריך רק להיות, שיפתחו את ה"לב לדעת", ויפקחו את
ה"עינים לראות", ויפתחו את ה"אזנים לשמוע", ועד"ז – לנצל את כל
רמ"ח האברים וש"ה הגידים הגשמיים – נוסף על לימוד התורה וקיום
המצוות בכלל (רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח אברים⁷ וש"ה מצוות
לא תעשה כנגד ש"ה גידים⁸) – ללימוד פנימיות התורה כפי שנתגלתה
בתורת החסידות וקיום הוראות רבותינו נשיאינו, כולל – ללמוד בענייני
הגאולה, באופן שזה יפתח את הלב והעינים והאזנים – ושיבינו, יראו
וירגישו בפשטות ממש בגשמיות העולם – את הגאולה האמיתית
והשלימה בפועל ממש, וללמוד תורתו של משיח (פנימיות התורה)
באופן של ראי', שכל זה כבר ישנו מן המוכן, צריך רק לפקוח את
העינים ואז יראו זאת!

. . . גם מנהג ישראל אשר הולך ומתפשט בזמננו זה ללמוד ענייני
גאולה וענייני משיח, כדי להתכונן ולהכין אחרים עוד יותר להגילוי של
הגאולה האמיתית והשלימה, כנ"ל.

לזכות

הרה"ת ר' לוי יצחק שיחי' צייטלין
לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט,
ביום י"ב כסלו ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י זוגתו
מרת חי' שרה שתחי' צייטלין

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויצא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק א'
(תרגום הפשי')

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושלוש לבריאה
מאה ועשרים שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שנת הקהל

הענין שהזמן גרמא בדורנו זה ובזמננו זה – הגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו, כפי שדובר פעמים רבות לאחרונה, שעתה כבר סיימו את כל הענינים וצריך רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש.

... על אחת כמה וכמה בדורנו זה ובזמננו זה – שע"פ סימני חז"ל (במסכת סנהדרין, במדרשים ובכ"מ) נמצאים כבר בשלב הגאולה ממש, וכמדובר כמה פעמים לאחרונה, שלאחר הריבוי המופלג של מעשינו ועבודתנו במשך כל הדורות, ובפרט לאחר עבודתם של רבותינו נשיאנו .. עד לעבודתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – כבר סיימו את כל הבריורים,

כולל גם הברור של "עשו הוא אדום"¹ . . . הרי עשו כבר נתברר לגמרי, כפי שרואים זאת גם בהנהגה בזמן הזה (בגלות אדום) של אוה"ע המתייחסים ל"עשו הוא אדום", בדרך מלכות של חסד (והנהגה זו מתפשטת גם בעוד מדינות, כפי שראו ורואים בפרט לאחרונה) –

הרי מובן, שעתה נמצאים כבר במצב בו הגוף הגשמי ואפילו גשמיות העולם כבר נתבררו ונזדככו לגמרי, והרי הם "כלי" מוכן לכל האורות והענינים הרוחניים, כולל ובעיקר – אורו² של משיח צדקנו, אור הגאולה האמיתית והשלימה.

... והדבר היחיד שחסר הוא – שיהודי יפקח את עיניו כדבעי, ויראה איך הכל כבר מוכן לגאולה! יש כבר את ה"שולחן ערוך", יש כבר את הלוייתן ושור הבר ויין המשומר³, ויהודים כבר יושבים סביב השולחן – "שולחן אביהם"⁴ (מלך מלכי המלכים הקב"ה), יחד עם משיח צדקנו (כפי שכתוב בספרים⁵ שבכל דור ודור ישנו "א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח"), ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח

בית ישראל, נאמר לו לצאת מבאר שבע, לעזוב גם את ישיבות שם ועבר, וללכת לחרן, חרון אף של עולם.

לפני שהיה עומד להקים את עם ישראל – היה באפשרותו, והיה צריך, להיות ב"באר שבע", במקום של גילוי אלקות במוחש בו מתקבלות מצוות בנקל, ועבירות – בקשיים, אבל כדי לבנות את בית ישראל היה צריך לצאת מבאר שבע, ולבוא ל"חרן", למקום של העלם והסתר (על אלקות),

– גם "עולם" בלבד הוא, כשמו, מלשון: העלם⁴, וכל שכן – חרון אף של עולם –

מקום בו העבירות מתקבלות בקלות והמצוות בקושי רב. ומתוך כך שעמד בנסיגנות – בנה את בית ישראל, ומטתו שלימה.

זו גם הוראה לכל איש ישראל: אך ורק ע"י כך שיש לו נסיגנות והוא מתגבר עליהם ועומד בהם – בונה הוא בית יהודי, בית מאיר וחם.

ג. סדר הדברים צריך להיות כפי שמסופר בהמשך הפרשה:

בשעה שיעקב הלך לחרן היה צעדו הראשון – "ויפגע במקום", הוא עמד להתפלל⁵. ולכאורה: אדם ההולך לחרן כדי למצוא זיווגו צריך בראש ובראשונה, ללמוד את שפת ומנהגי המדינה, ללבוש את תלבושת המדינה וכו' וכו', ואילו יעקב דחה דברים אלו ועסק – בעבודת התפלה.

כאמור לעיל, משמש הסיפור ביעקב – ככל סיפורי התורה – הוראה לכל הדורות.

כשאחד הולך לבנות בית בישראל – עלול

א. פרשת השבוע פותחת: ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. כאן – כפירוש רש"י – חזרה על סיום הפרשה הקודמת.

בתורה יש משמעות לכל. אפילו מאות מיותרת נלמדות הלכות שלמות, כל-שכן שענין שלם הנשנה מספר פעמים בודאי משמש הוראה לדורות, לכל זמן ולכל מקום ואף לזמננו זו, שכן התורה – נצחית.

ב. לשם "באר שבע" אומרת התורה! שני נימוקים: א) בגלל השבועה שהיתה בכריתת הברית שבין אבימלך לאברהם. ב) משום הבאר השביעית שנחפרה לאחר השלום עם אבימלך. שני הטעמים מבטאים מצב של שלווה בישראל. "וילך חרנה" – ענינו של "חרן" הוא הפוך מזה, כפי שאומרים רז"ל²: "חרון אף של עולם".

יש מקשים: הקב"ה נתן לנו תורה ומצוות מידו המלאה והרחבה. עם כל פניה שאנו פונים ישנה מצות עשה וענפיה, או שיש להזהר מאחת משס"ה מצוות לא-תעשה וענפיה – היה לו, איפוא, לפחות, לסלק מאתנו את הדאגות, דאגת הגלות, דאגת הפרנסה וכו', כדי להקל על קיום המצוות, ואף, יתרה מזו, להביא לידי כך שלא יהא לנו כל מגע עם עניני העולם, כדי שנשגה יותר באהלה של תורה?

כלפי כך מספרת התורה את דרכו של יעקב, כלומר: דרך ישראל בטהרתם, כפי שהם כבר לעצמם, "לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ולא כיצחק שיצא ממנו עשו, כי אם כיעקב שמתו שלמה"³.

כאשר עמד יעקב להינשא – לבנות את

(1) בראשית כא, לא. שם כו, לג. ראה גם ספורנו שם.
(2) רש"י ס"פ נח.
(3) שבת קמו, א (בשינוי לשון). עד"ז ספרי לדברים לב, ט.
(4) ספר המאמרים ה'ת"ש ע' 160.
(5) ברכות כו, ב. ב"ר סו, ט.

המשומר³, און אידן זיצן שוין באַם טיש – „שולחן אביהם“⁴ (מלך מלכי המלכים הקב"ה), צוזאַמען מיט משיח צדקנו (ווי עס שטייט אין ספרים⁵ אַז בכל דור איז דאָ „א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח“), ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, און נאָך ארבעים שנה פון הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט מען שוין אויך „לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע“⁶;

איצטער דאַרף נאָר זיין, כאמור, אַז מ'זאָל אויפּעפענען דעם „לב לדעת“ און אויפּעפענען די „עינים לראות“ און אויפּעפענען די „אזנים לשמוע“, און עד"ז – אויסנוצן אַלע רמ"ח אברים און שס"ה גידים הגשמיים – נוסף אויף לימוד התורה וקיום המצוות בכלל (רמ"ח מ"ע כנגד רמ"ח אברים⁷ ושס"ה מל"ת כנגד שס"ה גידים⁸) – אויף לימוד פנימיות התורה כפי שנתגלתה בתורת החסידות וקיום הוראות רבותינו נשיאנו, כולל – לערנען וועגן עניני גאולה, אין אַן אופן אַז דאָס זאָל אויפּעפענען דעם לב ועינים ואזנים – מ'זאָל פאַרשטיין, זען און הערן בפשטות ממש אין גשמיות העולם – די גאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש, און לערנען תורתו של משיח (פנימיות התורה) באופן של ראי', וואָס דאָס אַלץ איז שוין דאָ מן המוכן, מ'דאַרף נאָר אויפּעפענען די אויגן וועט מען עס זען!

. . . אויך דעם מנהג ישראל וואָס איז הולך ומתפשט בזמננו זה – צו לערנען עניני גאולה ועניני משיח, בכדי זיך און אַנדערע נאָכמער צוגרייטן צו דעם גילוי פון דער גאולה האמיתית והשלימה, כנ"ל.

(משיחות ש"פ ויצא, ט' כסלו תשנ"ב)

(3) ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג. ועוד.

(4) ברכות ג, סע"א.

(5) פ"י הברטנורא למגילת רות. וראה גם שו"ת חת"ס חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שד"ח

פאת השדה מע' האלף כלל ע'. ועוד.

(6) תבוא כט, ג.

(7) מכות כג, סע"ב.

(8) זח"א קע, ב.

הוא לחשוב: תינה עד עתה, ישבתי ולמדתי תורה ועסקתי בתפלה ובמצוות, אך עתה, כשאני יוצא אל העולם, עלי להניח כל זה ולהתמסר ללימוד וחייו המדינה, לערוך מירוץ אחר תושבי מדינה זו וכו'. נאמר לו על כך: לא! לאיזו משימה יש להתמסר? – ל"זיפגע במקום".

אדרבה: דוקא עתה יש לו להתמסר ל"זיפגע במקום" במדה יתרה מאשר עד עתה. שכן כל ה"עבודה" שעד עתה, שעסק בתורה, מצוות ותפלה, אינה מספיקה למצבו הנוכחי כשהוא יוצא אל העולם – לנסיגות הגדולים לאין-ערוך על הקודמים, ועליו, איפוא, להתפלל לה' שיעמוד בנסיון.

ד. כשיעקב היה בדרכו לחרן, – ממשיכה התורה לספר: "ויקה מאבני המקום וישם מראשותיו". רש"י מסביר: "עשאן כמין מרוב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות". יעקב ידע היטב לאן הוא הולך, ושאף בדרך – עוד בטרם הגיע לחרן – מצויות חיות רעות. לפיכך נטל אבנים והקיף בהן את ראשו, כדי להשמר מן החיות הרעות.

לכאורה בלתי מובנת העובדה שיעקב הקיף באבנים את ראשו בלבד, ולא את שאר האברים. ממה נפשך: אם היה לו בטחון וסמך על הקב"ה – לא היה לו להקיף גם את הראש, ואם לא רצה להודקק לענינים שלמעלה מן הטבע – היה עליו לשמור גם את הגוף ואת הרגלים!

הדבר יובן על פי הנאמר⁶: "יגיע כפיך כי תאכל – אשריך וטוב לך". כאן מדוייק הביטוי: יגיע כפיך – דווקא. התעסקות בפרנסה אפשרית בשתי דרכים: א) "יגיע כפיך". הראש פנוי ושקוע בתורה ועבודה, והאדם עמל לפרנסתו בידי בלבד. ב) "יגיע ראשך". הוא מסור לפרנסתו גם בראשו.

וזו משמעות של: "יגיע כפיך כי תאכל

(6) תהלים קכח, ב.

(ואילו הראש שקוע בתורה ועבודה) – אשריך וטוב לך", לא רק ברוחניות, כי אם גם בגשמיות, לפי שהתחכמות המרובה והתחבולות אינן עוזרות כלל, ככתוב: "ולא לחכמים לחם" ואדרבה: הן מקלקלות, כמוסבר בהרחבה במקומות רבים⁷.

בשעה שיעקב הלך לחרן – ידע היטב לאן הוא הולך. הוא ידע שיהיה עליו לעבוד בבית לבן הארמי, כן ידע גם שאפילו בדרך מצויות כבר חיות רעות וכו'. לפיכך נטל אבנים והקיף בהן את ראשו, שלא תהיה גישה לראש. על הראש להיות מוגן, ובטרדות הדרך או בעבודת לבן – כלומר, בהכנות לפרנסה ובפרנסה – יעמול רק בידי.

וזו גם הוראה לכל אחד, שעליו לדאוג שראשו יהיה מוגן, וכשהראש יהיה כפי הראוי יהיו הידים והרגלים ממילא כפי הצורך. עיסוק הפרנסה יהיה על-פי השלחן-ערוך, הידים תעסוקנה במדה שרק שמאל דוחה ואילו ימין מקרבת, והרגלים תהיינה רצות לדבר מצוה.

ה. במה הקיף יעקב וגדר את עצמו מן העולם כך שהעולם לא יוכל להשפיע עליו? – רק באבנים! לא בשכל, ולא ברגש, כי אם ב"אבנים", בסוג הדומם, שאין בו כל רוח חיים, ואפילו לא נפש הצומחת – באלו קשר יעקב את עצמו.

ההוראה מכך היא:

היוצא אל העולם ורוצה שלא יושפע ממנו צריך תחלה להתקשר בקבלת עול מלכות שמים שלימה⁸, "אבנים". שכל ורגש אינם מספיקים לכך, ועליו לחוש עצמו כאבן דומם, "אם לא שויתי ודוממתי"⁹ "ונפשי כעפר לכל תהיה"¹⁰.

(7) ראה בהקדמה לדרך חיים: והחכמה תפסיד. סהמ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע. ובכ"מ.

(8) ברכות יד, סע"ב. שו"ע אדה"ז ס"ב, ס"ח.

(9) תהלים קלא, ב. ראה שם בפ"י ראב"ע.

(10) ברכות יז, א.

הדומם אינו מסוגל להזיז עצמו ממקומו, עד שמישהו יקחהו ויעבירהו למקום אחר. גם הוא צריך להרגיש עצמו כדומם – עבד פשוט – שהקב"ה נושא ממקום למקום, ועליו לתת לשאת אותו לשם השלמת הכוונה והשליחות שהקב"ה הטיל עליו.

1. שכר הדבר הוא, ככסיום הפרשה, "והאבן הזאת אשר שמת מצבה יהיה בית אלקים". לא כסף ולא זהב, כי אם אבנים פשוטות, ויתרה מזו – לא אבני עיר, מבית מאוכלס, כי אם אבנים שיעקב מצאן באם הדרך – הן נעשו לבית אלקים. ע"י מה? – ע"י כך שהקיף את עצמו באבנים, ומתוך כך שהתקשר אל הקב"ה בנדר – והרי ענין הנדר הוא כשהרצון והתבונה והרגש אינם מחייבים עשיית דבר פלוני ורק הנדר מאלץ אותו – ע"י כך הגיע לתכלית העליה, והפציו הפשוטים ביותר נעשו לבית אלקים.

וזו הוראה ומוסר השכל לכל, ובמיוחד לעומדים לבנות בית בישראל, חתן וכלה, שלא רק הסידור והחומש הנמצאים בבית הם קדושים, כי אם גם – להבדיל – המזלג והכף שבבית צריכים להיות קדושים, ע"י מה? – ע"י כך שהתחלה היא "ויפגע במקום", עד כדי כך שלא רק בהיותו ער ובשעת התפלה כי אם אפילו בשעת שנתו – הרי: וזה – בכל מקום בו נמצא – שעד השמים, אז הופך הבית וכל אשר בו – בית אלקים.

(משיחת ש"פ ויצא, תשי"א)

2. בפרשת השבוע מסופר, כיצד יהודי אחד ויחיד הלך לארץ זרה. בהגיעו לשם לא היה לו דבר, הוא חשב שיהיה לו רכוש, ואילו בסופו של דבר נוכח שאין לו כלום, "כי במקלי עברתי את הירדן". למרות זאת, צעד בלב קל ובטחון¹⁰, כי בטח בה'.

בבואו לחזן ראה שאין לו שם על מי

לסמוך, וגם לא על קרובים. אפילו דודו, לבן, רימה אותו, אבל את בטחונו בה' לא איבד ח"ו.

משום כך, הרי למרות שהדבר לקח שנים רבות ועמל גדול – "ביום אכלני חורב וקרר בלילה" – אבל לאחר עבודה בבטחון, בסופו של דבר, נטל אתו רכוש רב, עושר גדול, והעיקר – מטתו היתה שלמה: כל צאצאיו היו כפי הראוי, שלמים.

לאברהם היה בן טוב – יצחק, אך היה לו גם בן נוסף, ישמעאל. ליצחק היה בן טוב – יעקב, אך היה לו גם בן נוסף, עשו. למרות ששניהם – אברהם ויצחק – גידלו את ילדיהם בארץ-ישראל, ולא בגלות, היה יכול, בכל זאת לקרות שיהיו להם ילדים כישמעאל ועשו. לעומתם – יעקב, שהוא ובניו היו בגלות, מבלי שיהיה לו על מי להשען, וכדבריו: "מאין יבוא עזרי"י¹¹ – "אמר נא ישראל", ישראל סבא¹², יעקב.

הוא עבד קשה ובו בזמן היה עליו לדאוג שהילדים, הבנים והבנות – שנים עשר בנים בין עם זר שלם – לא יקלטו את אורח החיים של חרן, ושהם, אדרבה, יספגו לתוכם את התורה אותה קיבל הוא, האב בן המאה ומעלה, מאבותיו ואבות אבותיו שם ועבר¹³, והביאה אל הארץ החדשה מן העבר השני של הירדן, ויעקב השיג את הכל. דוקא ע"י כך הגיע אל: "ויפרוץ האיש מאד מאד"¹⁴, הוא היה לעשיר דגול כפשוטו בגשמיים, והיתה זו עשירות מוצלחת באמת, שם היתה לו עשירות גדולה יותר – מטתו היתה שלמה, הוא הוציא מן הגלות את כל בניו ובנותיו שלימים.

3. הנמשל וההשתקפות של כל האמור ביחד אלינו בזמננו – ברורים.

(11) תהלים קכא, א.

(12) ב"ר פרשה סח, יא.

(13) ב"ר סג, י, סח, ה.

(14) ראה לקו"ת ריש פ' שלה. תו"ח ד"ה וישלח יעקב

ס"ד.

(10*) בראשית רבה ריש פ' ויצא.

ג.

דעם ענין שהזמן גרמא בדורנו זה ובזמננו זה – די גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ווי גערעדט מערערע מאָל לאחרונה, אַז איצט האָט מען שוין פאַרענדיקט אַלע ענינים און מ'דאַרף נאָר מקבל זיין פני משיח צדקנו בפועל ממש.

. . . על אחת כמה וכמה בדורנו זה ובזמננו זה – וואָס לויט די סימנים אין חז"ל (אין מס' סנהדרין, אין מדרשים ובכ"מ) האַלט מען שוין באַ דער גאולה ממש,

וכמדובר כמ"פ לאחרונה, אַז נאָך דעם ריבוי מופלג פון מעשינו ועבודתנו במשך כל הדורות, ובפרט נאָך דער עבודה פון רבותינו נשיאנו . . . ביז די עבודה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – האָט מען שוין פאַרענדיקט אַלע בירורים,

כולל אויך – דעם בירור פון "עשו הוא אדום"¹. . . איז עשו שוין אינגאַנצן נתברר געוואָרן, ווי מ'זעט עס אויך אין דער הנהגה בזמן הזה (בגלות אדום) פון די אוה"ע וואָס שטאַמען פון "עשו הוא אדום", בדרך מלכות של חסד (און אַזוי ווערט נתפשט די הנהגה אין נאָך מדינות, ווי מ'האָט געזען און מ'זעט בפרט לאחרונה) –

איז דאָך פאַרשטאַנדיק, אַז איצטער האַלט מען שוין באַ דעם מצב אַז דער גוף הגשמי און אפילו גשמיות העולם איז שוין אינגאַנצן נתברר ונודרך געוואָרן, און איז אַ "כלי" מוכן אויף אַלע אורות וענינים רוחניים, כולל ובעיקר – אורו² של משיח צדקנו, אור הגאולה האמיתית והשלימה,

. . . און די איינציקע זאַך וואָס פעלט איז – אַז אַ איד זאָל אויפגעפּענען זיינע אויגן כדבעי, וועט ער זען ווי אַלץ איז שוין גרייט צו דער גאולה! מ'האָט שוין דעם "שולחן ערוך", מ'האָט שוין דעם לויטן ושור הבר ויין

(1) וישלח לו, א.

(2) זח"ג לד, ב. הובא ונת' בלקוטי לוי"צ לזח"ג ע' ריש ואילך.

הוספה בשורת הגאולה

ז.

„ובאותו הזמן לא יהי שם לא רעב ולא מלחמה“ . . ומעין זה גם ברגעי הגלות האחרונים – שגם כאשר „מלכיות מתגרות כו“, „מלך פרס מתגרה במלך ערבי . . וכל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים“, נמצאים בני במעמד ומצב של מנוחה ושלום, כיון שהקב"ה אומר להם „בני אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . הגיע זמן גאולתכם“, והמלך המשיח – גואלן של ישראל – „עומד על גג בית המקדש . . ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם“².

(משיחות ש"פ ויצא, ד' כסלו תנש"א)

לקוטי
ויצא
שיחות

לכלל של "אין למדין מקודם מתן תורה"²¹

יתר על כן: משני לימודים אלה עצמם הרי ההלכה של שבעת ימי המשתה היא רק מדרבנן [לגבי היום הראשון ישנה סברה²² שהיא מדאורייתא אבל שאר הימים ודאי שהם מדרבנן] לפי שאין זו דרשה גמורה, ואפשר להסביר את הטעם בכך ש"אין למדין מקודם מתן תורה", ואם כן – כיצד נלמדת מפסוק זה עצמו ההלכה של "אין מערבין שמחה בשמחה" שהיא – לדעת התוספות²³ – דרשה גמורה ומדאורייתא?

י. התירוץ לדבר הוא, שהכלל של "אין למדין מקודם מתן תורה" הוא ביחס לעניינים של הלכה דוקא, משום ש"ניתנה תורה ונתחדשה הלכה"²⁴, אבל עניינים של גילוי תכונות נפש האדם אפשר ללמוד גם מלפני מתן תורה, לפי שאין בזה הבדל בין קודם מתן תורה לבין אחר מתן תורה.

לכן מובן ההבדל בין שתי ההלכות האמורות: ביחס לשבעת ימי המשתה יש צורך ללמוד הלכה, ואילו בענין של "אין מערבין שמחה בשמחה" נלמד מלפני מתן תורה רק בקשר לתכונות הנפש, וההלכה של אין מערבין שמחה בשמחה אנו יודעים ממילא, כפי שיוסבר להלן.

יא. בתכונות הנפש יתכנו שתי סברות: א) בשעה שאדם שרוי בהלך-רוח מסוים, כגון הלך-רוח של שמחה, הרי למרות שהשמחה היא של ענין מסוים, מסייעת היא בכל זאת גם לשמחה של ענין אחר, לפי שהלך הרוח דומה. ב) בשעה שאדם שרוי בהלך רוח של שמחה מאיזו סיבה שהיא, הרי לא זו בלבד

וביחס למצב הכללי של היהודים ושל החינוך במיוחד: אנו רואים שכל ההבטחות וכו' הם אפס. "עזרי מעם ה'". אנו אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים¹⁵, שהקשר שלנו אליו הוא אך ורק ע"י תורה ומצוות.

כשנחנך את ילדינו בדרך התורה של ישראל סבא: "עם לבדד ישכון¹⁶", "תלמוד תורה", ישיבה, ברוח תורת ה', שקבלנו מאבותינו ואבות אבותינו, תורה ביראת שמים, ללא פשרות, תהיה אז "מטתו שלמה", ובנערינו ובזקנינו נלך, בבנינו ובבנותינו¹⁷, וכשיבוא המשיח, נאמר בגאון מוצדק: אלו חיילינו "מייד אין אמריקה", נולדנו וגודלו באמריקה, אבל – יהודים שלימים, נכונים לגאולה.

ויהי רצון, שכולנו נלך לקראת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

(משיחות ז' כסלו, תשי"ב)

ט. הנישואין הראשונים הכתובים בתורה הם נישואי יצחק¹⁸. אך בקשר לנישואי יצחק מתוארות רק ההכנות לנישואין. הנישואין הראשונים, שהתורה מתארת בפירוט את סדר הנישואין עצמם, הם של יעקב, בחיר האבות. מהם נלמדות הלכות מספר, כיצד צריך להיות סדרם של נישואין יהודיים.

מן הפסוק "מלא שבוע זאת גו" (הנאמר בנישואי יעקב) נלמדות¹⁹ שתי הלכות: א) ההלכה של שבעת ימי המשתה. ב) אין מערבין שמחה בשמחה. כלומר, שמחת חתונה אינה צריכה להיערך בזמנה של שמחה אחרת. על כך מקשים²⁰: לכאורה הרי זה מנוגד

21) ירושלמי מו"ק פ"ג ה"ה, מובא בתוספות מו"ק כ, א, ד"ה מה חג שבעה. ב"ר ק, ז.
22) ראה מג"א א"ח סימן תקמו, סק"ד.
23) תוד"ה לפי, מו"ק ה, ב. ראה גם תוד"ה דמסר, כתובות מז, א.
24) ב"ב ק, ב.

15) סוטה מט, א.
16) במדבר כג, ט.
17) שמות י, ט.
18) ראה לעיל ע' 30.
19) פרד"א פט"ז. ירושלמי מו"ק פ"א ה"ז.
20) מראה הפנים בירוש' שם.

1) רמב"ם בסיום וחותם ספרו "משנה תורה".
2) יל"ש ישע"י רמז תצט.

שאין השמחה מסייעת לשמחה אחרת, אלא אף, אדרבה, מפריעה לה. למרות שהתוצאה בשני המקרים הן אותו הלך-רוח, אך מאחר שהגורמים הם שונים, ולכן – מבלבלים זה את זה, חייב הדבר להתבטא גם בתוצאות, בשמחה.

ודבר זה נלמד מן הפסוק "מלא שבוע זאת", כפי הסברה השניה, וממילא יודעים כבר את ההלכה של אין מערבין שמחה בשמחה.

שמחת חתן וכלה צריכה להיות, ככל שמחה של מצוה, שמחה כזו ובאופן כזה שהאדם יהיה כולו שם. שכן כל מצוה היא קיום רצונו יתברך, והאדם צריך לעשותו ברצונו הוא, "עשה רצונו כרצונך"²⁵, ואז האדם כולו שם, כמאמר הבעל-שם-טוב: "במקום שרצונו של אדם – שם הוא עצמו", לפיכך צריכה גם השמחה להיות של כל הנפש. מאחר שידוע, איפוא, ששמחת חתן וכלה צריכה להיות שמחה בו תהא שרויה הנפש כולה – נלמד מלפני מתן תורה שבתכונות הנפש מבלבלת שמחה אחת את חברתה, וממילא ידוע שאין מערבין שמחה בשמחה של מצוה אחרת משום שהיא מבלבלת את שמחת מצוה זו.

יב. הסבר הדבר מבחינת התוכן הרוחני: האבות לפני מתן תורה הגיעו בעבודתם עד לדרגת שורש הנבראים, שהיא השלימות הנעלית ביותר שאליה מסוגלים נבראים להגיע מצד עצמם, אבל כל עבודתם היתה ברוחניות, מפני גזירת "בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי" כאמור במדרש רבה²⁶, ואילו בשעת מתן תורה בטלה הגזירה, וכפי שאמר הקב"ה: "ואני המתחילי" – "וירד הוי' על הר סיני" ואל משה אמר עלה אל ה'" – ועתה, איפוא, לאחר מתן תורה, אפשר גם באמצעות דבר גשמי להגיע

ולהתאחד עם עצמות ומהות אין-סוף ברוך-הוא, כביכול, משום שדבר זה הוא בכוח יתברך: ואני המתחיל.

וזו משמעות "אין למדים מקודם מתן תורה לפני שניתנה תורה ונתחדשה הלכה": לפני מתן תורה היו דרכים ועצות שונות באמצעותן ניתן להגיע למעלה – ועד היכן להגיע, אבל לאחר מתן תורה ניתנה תורה ונתחדשה הלכה, נתהוו אופנים ודרכים חדשות כיצד להגיע, בשעתא חדא ואף באמצעות דבר גשמי, מעומק תחת אל עומק רום.

למרות זאת הרי בכל הקשור לתכונות הנפש נלמד מלפני מתן תורה, לפי שע"י קיום תורה ומצוות יש "לברר" ולתקן את הענינים שהיו לפני מתן תורה, תיקון ענין "שכירת הכלים", חטא עץ הדעת ושאר החטאים, משום שלאחר חטא העגל חזרה וזהמתן מן הנחש הקדמוני²⁷, לפיכך חשובות גם תכונות הנפש מלפני מתן תורה: מאחר שיש "לברר" אותן – יש לדעת במה המדובר כאן. אך כל זה רק בקשר למתברר, ואילו בקשר למברר ואופני הביירוים – אין למדים מקודם מתן תורה, לפי שניתנה תורה ונתחדשה הלכה.

יג. חודש כסלו הוא חודש הגאולה וחודש הנסים, ובחודש הזה גילו לנו רבותינו נשיאינו פנימיות התורה במדה יתרה ובהרחבה יתרה, שהיא נותנת חיות והתלהבות גם בגליא דתורה ובקיום המצוות. אינו דומה לימוד הגליא דתורה, והחיות בקיום המצוות (וכתוצאה מזה – ההידור) לפני ידיעת פנימיות התורה אל אחר ידיעת פנימיות התורה. הידיעה של פנימיות התורה נותנת חיות ושמחה גם בנגלה וגם במעשה המצוות.

הרי זה – דוגמת האמור ובסגנון האמור – ענין של נתגלתה פנימיות התורה ונתחדשה הלכה – אופני הליכה בעבודת ה'. את אשר,

(27) זח"א נב, ב. אבל לא כל הוזהמא ח"ו כבראשונה (ניצוצי אורות לזח"ג יד, ב).

בטרם נתגלתה פנימיות התורה, לא היה ניתן להשיג, אלא או יחידי סגולה או שהיה צורך להזדקק ליגיעה עצומה בנתיבות ושבילים, הרי עתה נתגלתה תורה ונתחדשה הליכה בדרך המלך²⁸, שכל ישראל מסוגלים להגיע לכל זה באמצעות לימוד פנימיות התורה והליכה בהדרכותיה, ובכללן ענין השמחה.

שהרי היתה זו אחת הדרישות של הבעל-שם-טוב: עבדו את הוי' בשמחה²⁹, ועוד לפני כן – בהתאם לידוע שהאריז"ל זכה לרוח הקדש ע"י שמחה של מצוה³⁰.

(28) ראה ב"ב ק, ב.

(29) תהלים ק, ב.

(30) תורה אור תולדות כ, ב.

ולפי ההסבר שהטעם שתכונות הנפש ניתנות ללימוד מלפני מתן תורה הוא בכך שיש לתקן את הענינים שלפני מתן תורה – הרי ידוע שכמעט כל הנשמות של דורותינו אינן נשמות חדשות, כי אם כאלו שבאו בגלגול כדי למלא ענינים שמקודם, וביחוד בלימוד התורה, והרי כך נפסק בשלחן-ערוך, הלכות ת"ת, לרבינו הו"ק³¹ שבאים בגלגולים רבים כדי להשלים כל המצוות ותורה, הן בפשט רמו ודרוש והן בסוד – (כפי יכולת השגתו ושורש נפשו למעלה)³² ורק ע"י כך יכולה הנשמה להתתקן ולהשתלם בצרור החיים את ה' במקורה אשר חוצבה משם.

(משיחת ב' כסלו, תשי"ד)

(31) פ"א ס"ד.

(32) תניא רפ"ז.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח

לְעוֹלָם וָעֶד